

Весна Ињац

Београд, Народна библиотека Србије

УДК 022.43:027.54(497.11)

ПРОЈЕКАТ РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА СМЕШТАЈНОГ КАПАЦИТЕТА МАГАЦИНА НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ СРБИЈЕ

АНАЛИЗА АКТУЕЛНОГ СТАЊА

Већ више година у Народној библиотеци Србије се говори о проблемима смештајног капацитета магацина. Идеја о доградњи магацинских простора такође постоји већ дуги низ година. Надлежним телима у више наврата упућивани су дописи о том проблему, тражена су средства за доградњу магацина, чак је у једном тренутку био започет и рад на изради пројекта доградње магацина. Међутим, за тај проблем Библиотеке никада није било довољно разумевања код надлежних тела, а још мање је било средстава за такав један велики инвестициони подухват. Сада када је на помолу такође велики инвестициони подухват санације магацина због прокишњавања, још више нема изгледа да ће у краткорочном периоду бити пронађена средства и дограђени магацински простори Библиотеке.

Проблем смештајног капацитета магацина Народне библиотеке Србије доиста је потребно ургентно решити. Наиме, процене о смештајном капацитету магацина још прошле године говориле су да места за смештај публикација има само за још две до три

године. Те процене изведене су према редовном годишњем приливу публикација. Међутим, увид у број публикација које се тренутно налазе у одељењу обраде показује да би само та количина књига била довољна да исцрпи постојеће смештајне капацитете магацина првог нивоа. Ако би се само те публикације спустиле у фонд, магацин би био попуњен и више не би било места ни за једну једину књигу. То значи да и књиге које сада сваки дан стижу у Библиотеку путем обавезног примерка и других видова набавке немају своје место у полицама магацина првог нивоа.

Пошто су стручњаци Народне библиотеке Србије свесни да доградња магацина и даље представља дугорочан пројекат, били су приморани да пронађу решење које ће у што је могуће краћем року решити овај изузетно велики проблем Народне библиотеке Србије. Из тих разлога на два састанка Стручно-научног већа и током више састанака новоформиране стручне радне групе, договорено је да се одмах приступи реализацији Пројекта реорганизације фондова Народне библиотеке Србије ради уштеде смештајног капацитета магацина првог нивоа.

ФАЗЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОЈЕКТА

Као једино решење стручњацима се наметнуло такозвано „збијање“ основног фонда монографских публикација на нивоу 1 (један) главног магацина, односно померање постојећих публикација у магацинским полицама тако што ће оне бити збијеније једне до других и што ће бити попуњене постојеће празнине. Међутим, да би се дошло до те фазе реализације пројекта, претходно је било пожељно и потребно решити и неке друге проблеме и стручна питања. Стога је Стручно-научно веће на предлог стручне радне групе донело низ одлука које ће бити спроведене у континуитету у наредном периоду.

1. СИГНАТУРНА ПРОВЕРА

Сигнатурна провера основног фонда монографских публикација на нивоу 1 (један) главног магацина, односно провера бројног низа сигнатура почиње 17. маја 2005. године. Током провере сигнатура истовремено се врши и премештање неправилно уложених бројева.

Наиме, током дугогодишњег рада у магацинима, односно током циркулације публикација, неминовно је долазило и до повремених улагања књига враћених са коришћења на погрешна места. Сигнатурна провера бројног низа прилика је да се погрешно уложене публикације пронађу и врате на места својих стварних сигнатурних бројева.

На овим пословима ангажовано је 7 војника на цивилном служењу војног рока у Народној библиотеци Србије. Надзор над радом врши руководилац Одељења за чување и приступ фондовима. Пошто је процењено да током једног радног дана један манипулант може да провери 3 до 4.000 сигнатура, дошло се до закључка да овај посао може да се обави у року од отприлике два месеца.

2. ДОСЛЕДНА ПРИМЕНА NUMERUS-a CURRENS-a

Стручно-научно веће усвојило је одлуку о преласку са досадашњег начина сигнирања на доследну примену сигнирања по *numerus-u currens-u*.

Наиме, досадашња пракса била је да се издавачке целине, односно колекције, као и сабрана или изабрана дела смештају на исту сигнатуру. Због тога су многе полице остајале полупразне, јер су се чекали наредни бројеви колекција или одабраних дела који су носили исту сигнатуру са различитим подбројевима. Одлука о преласку на доследну примену сигнирања по *numerus-u currens-u* подразумева да ће убудуће свака монографска публикација, без обзира да ли је део колекције или сабраних дела, добијати своју сигнатуру. Струњаци Народне библиотеке Србије сматрају да доследна примена принципа слагања публикација по такозваном *numerus-u currens-u* не представља никакав проблем са становишта информационих извора Библиотеке, јер аутоматска база података омогућује претраживање колекција или сабраних дела без обзира да ли су оне на истој сигнатури или не. Струњаци Народне библиотеке Србије такође сматрају да доследна примена принципа *numerus-a currens-a* ни на који начин неће нарушити функционисање магацина и издавање публикација на коришћење. При томе су се руководили основним принципом да корисник и не мора да зна по ком принципу су сложене публикације у магацину са затвореним приступом. Кориснику је једино у интересу да публикацију на лак начин може да пронађе у каталозима Библиотеке, као и да пронађену публикацију добије на коришћење у што је могуће краћем временском периоду.

Наравно, током стручних расправа на Стручно-научном већу било је и пар другачијих мишљења. Наиме неки стручњаци су сматрали да је у појединим сегментима потребно задржати постојећу организацију сигнатура, посебно када је реч о сабраним делима или, рецимо, енциклопедијама у више томова, то јест да би и у будућности било пожељно да такве публикације носе исте сигнатуре са различитим подбројевима. Неке колеге такав приступ назвали су „библиографским“, а овај нови „практичним“ решењем. На крају је већином гласова стручњака Стручно-научног већа ипак превладало практично решење. Заправо, дошло се до закључка да би прављење изузетака, а било их је предложено чак седам, само довело до компликовања ситуације и да би у будућности такав приступ могао да доведе до забуна, стварања нових празних полица или погрешног улагања публикација, погрешног процесирања публикација током набавке, обраде и слично. Пошто је иницијатива за реализацију овог пројекта и потекла због великог проблема недостатка смештајног капацитета магацина, и пошто основни циљ пројекта јесте стварање слободног простора у што краћем року, како би публикације које свакодневно пристижу у Библиотеку добиле и своје место слободно у магацинима, одлучено је да се прихвати практично решење.

Морам да поменем да такво „практично“ решење није никакав нови експеримент НБС. Решење магацинског смештаја доследном применом *numerus-a* *signatus-a* користи се у већини националних библиотека Европе и света као једино могуће решење, јер је реч о изузетно обимним фондовима са затвореним приступом. Фондови националних библиотека у свим земљама света највећи су национални фондови библиотека, а зграде националних библиотека неретко се налазе у старијим здањима у градским средиштима. Управо стога националне библиотеке света одувек су биле суочене са проблемом смештајног капацитета фондова, и у највећем броју њих дошло се до сазнања да је једини начин уштеде смештајног капацитета заправо доследна примена смештаја публикација по *numerus-u* *signatus-u*. Поменућу, рецимо, Националну и универзитетску библиотеку Словеније која је до пре четири године имала огромне проблеме са смештајем својих фондова у централном здању Библиотеке, те је била приморана да публикације смешта на чак девет различитих локација у граду. Проблем је отклоњен тек када је за потребе магацина закупљена једна фабричка хала ван града;

она је потом реконструисана и прилагођена за потребе магацина и у њу су премештени сви фондови са тих девет привремених локација. Поменућу такође да су управо због уштеде простора многе библиотеке у свету прибегавале коришћењу такозваних компактних полица, које су покретне и које омогућавају да између два реда полица готово и нема слободног простора. Поменућу такође да се у свету у библиотекама почео да користи и такозвани „контејнерски“ смештај, који је од раније био познат само у другим доменима, углавном комерцијалним складиштима. Наиме, познато је да се за сада такав нови „контејнерски“ смештај користи у три националне библиотеке у свету, у Јапану, Немачкој и Пољској. Такав „контејнерски“ смештај омогућава апсолутну уштеду простора, све публикације су смештене у мале аутоматизоване контејнере, празан простор не постоји чак ни између „контејнера“, не постоје чак ни магационери, већ комплетним системом управљају аутоматизовани роботи.

Пошто је на Стручно-научном већу донета одлука о доследној примени *pupus-a sigpens-a*, договорено је да свака монографска публикација од 17. маја 2005. године добија своју сигнатуру. Сви примерци једне монографске публикације имају исту сигнатуру (музејски примерак, први примерак, дупликат). Наравно, и даље се примењује принцип смештаја по различитим форматима публикација.

Поводом ових промена, Стручно-научно веће усвојило је и **“Правила о сигнирању и организацији фонда монографских публикација у НБС”** (видети Прилог). Ова Правила потписао је управник НБС и она су достављена свим начелницима и руководиоцима, као и сваком поједином раднику који ради на пословима сигнирања и обраде. Серијске публикације које су до сада носиле сигнатурне бројеве књига гасе се на тим сигнатурима и добијају број серијских публикација у Одељењу серијских публикација.

3. СМАЊЕЊЕ БРОЈА ПРИМЕРАКА

Стручно-научно веће усвојило је Одлуку о смањењу броја потребних примерака публикација у фонду.

Наиме, предлог стручне радне групе био је да се такозвани други (II) примерак укине и да се на тај начин смањи број дупликата

које Библиотека поседује за одређене публикации. Библиотека је у прошлости у својим фондовима прикупљала и чувала један музејски примерак из текуће продукције који није доступан за коришћење, као и више примерака доступних корисницима (први примерак и дупликат, а други примерак био је у неким случајевима попуњаван чак и у седам дупликата). Стручњаци НБС су закључили да је сасвим довољно да Библиотека поседује укупно три примерка од сваке штампане публикации (музејски, први и дупликат) и да сакупљање другог примерка (понекад и у седам дупликата!) представља непотребно оптерећење фонда. Напомињемо да и у прошлости, а и сада, други примерак није стижао путем обавезног примерка, већ другим видовима набавке, што фактички значи да оваква одлука ни у ком случају не нарушава законску обавезу Библиотеке о прикупљању и чувању обавезног примерка као културног добра наше земље.

Одлуком Стручно-научног већа коју је потписао управник НБС, одлучено је да Народна библиотека Србије од 17.05.2005. г. попуњава следеће примерке: Музејски примерак, Први примерак и Дупликат. Дупликат се попуњава селективно у складу са критеријумима набавне политике Народне библиотеке Србије. Принципи селекције биће накнадно прецизно дефинисани актом о набавној политици НБС који је тренутно у изради. Други примерак (II) убудуће се неће попуњавати.

Договорено је да се већ током сигнатурне провере фонда из фонда излучују и отписују сви такозвани други (II) примерци публикација. За отпис ове грађе образована је посебна Комисија за отпис грађе при сређивању фондова НБС. „Одлуку о образовању Комисије за отпис грађе при сређивању фондова“ донео је и потписао управник Народне библиотеке Србије.

Пре отписа наведене грађе биће извршена неопходна провера постојећег броја примерака и њихове исправности (музејског, првог, дупликата). Комисија верификује извршену проверу и отписује примерке преко потребног броја према унапред припремљеним листама вишка II примерка.

На сваку отписану публикацију ставља се печат са знаком Библиотеке и речју „отписано“. У сваком сигнатурном инвентару ставља се оверена напомена са датумом о отпису других примерака.

За излучене и отписане друге примерке праве се листе понуде за поклон са основним подацима: аутор, наслов, место

издања, издавач, година издања, сигнатура. Листе понуде шаљу се у следеће библиотеке: Библиотека Матице српске, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, Народна и универзитетска библиотека у Бањалуци, Централна народна библиотека „Ђурђе Црнојевић“ на Цетињу, Библиотека Српске академије наука и уметности. Публикације се дистрибуирају у ове библиотеке према њиховом избору. Уколико поменуте библиотеке на листе понуде не одговоре у року од седам дана, публикације се нуде и дистрибуирају другим јавним библиотекама у Србији, као и другим националним библиотекама у региону.

4. АУТОМАТСКО ДОДЕЉИВАЊЕ СИГНАТУРА

На Стручно-научном већу донета је одлука да се од 17. маја 2005. г. уводи аутоматско додељивање сигнатура у електронском каталогу НБС за све формате публикација. Наиме, до сада су у електронском каталогу НБС аутоматски били додељивани само инвентарни бројеви, а сигнатуре су још увек додељиване углавном мануелно, тако што су помоћу писаних или штампаних сигнатурних свезака низови бројева сигнатура били дељени међу различитим видовима набавке и различитим форматима. Наравно, такав мануелан принцип доделе сигнатура доводио је до грешака, те је донета одлука да се утврди фактичко стање низова сигнатура и да се коначно у потпуности пређе на аутоматско додељивање сигнатура из електронског система. Након констатовања фактичког стања у магацинима, израђена је и усвојена „Мапа сигнатура - затечена организација магацина“ која садржи податке о свим попуњеним сигнатурним низовима, као и о празнинама по појединим низовима сигнатура. Пошто су помоћу мапе сигнатура која констатује тренутно стање са сигнатурама утврђене и значајне празнине у бројном следу сигнатура, одлучено је да се као почетни број у аутоматизованом систему узме последњи највећи сигнатурни број, као и да се постојеће празнине занемаре и не попуњавају у будућности, јер би то само створило додатне забуне. У складу са овом одлуком, аутоматско преузимање сигнатура почиње од 17. маја 2005. године од следећих бројева: формат I - од броја 100.098, формат II - од броја 503.763, формат III - од броја 114.623, формат IV - од броја 98.012.

5. ЗБИЈАЊЕ ФОНДА

Стручно-научно веће Народне библиотеке Србије усвојило је одлуку да по завршетку провере бројног низа сигнатура започне процес „збијања“ основног фонда монографских публикација на нивоу 1 (један) главног магацина. Резултат овог процеса биће повећање смештајног капацитета магацина, по процени до 30%.

Наиме, већ смо поменули да због досадашње организације смештаја у магацинима постоји велики број полупразних полица. Стручњаци су закључили да једноставно смештање публикација једне до друге представља једини начин за значајну уштеду простора у будућности. Ипак, морамо да поменемо да је било постављено и више стручних питања о таквом „новом“ смештају „књиге до књиге“.

Са становишта заштите фонда, обично се каже да је потребно да „књиге дишу“. Искуство других великих националних библиотека у свету, које одувек имају проблеме са смештајним капацитетима фонда, говори нам да књиге слободно могу да се слажу и у компактне полице и збијене једне до других. Стручњаци Народне библиотеке Србије за заштиту и конзервацију су закључили да принцип заштите не би био нарушен уколико би се књиге збиле једне до других. За „дисање књига“ довољно је да између њих остане по неколико милиметара слободног простора, а не како је тренутно у магацину Народне библиотеке Србије где постоје и полупразне полице.

Наравно, појавио се и проблем књига које су нестале и којих нема у магацину. Постављено је питање шта са таквим „празним сигнатурама“ и да ли остављати празно место и чекати да оне једног дана буду набављене. Стручњаци Народне библиотеке Србије су закључили да не треба остављати празно место, јер се унапред не може знати које ће нестале публикације и када бити накнадно набављене. Уколико у неком тренутку нека нестала публикација буде набављена, она ће добијати нову сигнатуру, а у електронском каталогу ће се „гасити“ стара сигнатура за дату публикацију, а у поље инвентарних напомена (996r) стављаће се стара сигнатура како би ипак постојао запис и траг о промени смештаја дате публикације.

На овим пословима ангажовано је 8 војника на цивилном служењу војног рока. Сви ангажовани радници на овим пословима радиће у две смене како би се посао што брже завршио. Надзор над

радом врши руководиоца Одељења за чување и приступ фондовима и неколико других запослених у том одељењу. Процена је да овај посао може да се заврши у року од 4 до 5 месеци.

Током извођења ових радова биће обезбеђена појачана хигијена магацина, као и радници који ће ефикасно одржавати основну функцију магацина и целе библиотеке, што пре свега подразумева неометан рад са корисницима.

6. РИГОРОЗНИЈЕ ИЗДАВАЊЕ ПУБЛИКАЦИЈА ЗА ИНТЕРНЕ ПОТРЕБЕ

Стручно-научно веће Народне библиотеке Србије усвојило је одлуку о ригорознијем издавању публикација за интерне потребе. „Одлуку о издавању публикација за интерне потребе запослених у Народној библиотеци Србије“ потписао је управник НБС. Ова одлука биће на снази до доношења новог правилника о коришћењу грађе и пружању информационих услуга корисницима, који је тренутно у изради.

Наиме, Стручно-научно веће подржало је иницијативу руководиоца Одељења за чување и приступ фондовима о ригорознијем издавању публикација за интерне потребе, као и о њиховом делотворнијем и одговорнијем враћању у фонд након коришћења. Мишљење је да ће овом одлуком бити побољшана заштита фондова, као и контрола узетих и враћених публикација за потребе запослених.

По тој одлуци, запослени у Народној библиотеци Србије имају право да за личне потребе позајме из магацина и изнесу ван зграде максимално 5 (пет) монографских публикација. Запослени могу изнети монографске публикације уз правилно попуњен и оверен сертификовани реверс (црвени), који факсимилом оверава руководиоца Одељења за чување и приступ фондовима и који се приликом изношења публикација обавезно показује портиру на службеном улазу. Запослени се обавезују да изнете публикације врате у Народну библиотеку Србије најкасније у року од 30 дана од дана задужења. Чланом 2. Одлуке прецизирано је да се серијске публикације и приручници не могу износити ван зграде Народне библиотеке Србије. За интерне потребе у просторијама библиотеке запослени могу позајмити највише до 20 (двадесет) публикација.

Интерна задужења запослених у просторијама библиотеке врше се путем спецификованих реверса (зелених) које факсимилом оверава руководиоца Одељења за чување и приступ фондовима.

7. ТОПОГРАФСКИ КАТАЛОГ

Стручно-научно веће усвојило је одлуку да се топографски каталог убудуће не води за нове публикације, већ само за исправке на топографском стању старог фонда. Усвојено је мишљење да је даље вођење топографског каталога у лисном каталогу несврхисходно, јер се подаци о броју примерака већ налазе у електронској бази Библиотеке.

Подаци о броју примерака уносе се у електронски каталог НБС. При додели сигнатура у Одељењу обавезног примерка и у Одељењу селективне набавке, уноси се податак да је публикација у обради (996q – статус 2), а истовремено се мења индикатор који омогућава да сигнатура буде “скривена” за кориснике док је публикација у обради. У Одељењу монографских публикација, када је обрада завршена, статус публикације “у обради” се брише и публикација се шаље у магацин. У Одељењу за чување и приступ фондовима, када публикација стигне са обраде у магацин, мења се индикатор и сигнатура се “открива”, односно постаје видљива у електронском каталогу за кориснике.

8. АНАЛИЗА РЕФЕРЕНСНОГ ФОНДА НА ТРЕЋЕМ НИВОУ МАГАЦИНА

Стручно-научно веће донело је одлуку да већ поменута и именована комисија за отпис грађе при сређивању фондова изврши анализу и отпис референсног фонда који се налази на трећем нивоу магацина.

Наиме, на трећем нивоу магацина 1 налази се огроман број референсних серијских приручника који се годинама готово уопште не користе. Углавном је реч о старим иностраним серијским референсним публикацијама које су најчешће прикупљане по аутоматизму и из изузетно великог броја земаља света. Данас када су такви референсни серијски приручници и библиографије доступни у електронској форми и онлајн, у реалној ситуацији

када се постојећи штампани примерци готово уопште не користе, а имајући у виду смештајни капацитет који ти фондови заузимају, логично је размишљање о њиховом отпису. Ипак, да би тај посао био обављен у складу са свим стручним критеријумима, одлучено је да поменута комисија најпре изврши анализу тих фондова и да предложи адекватно решење. Комисија ће дати предлог како да се реорганизује тај фонд, као и предлог да ли је део тог фонда потребно и могуће отписати. Стручњаци Народне библиотеке Србије верују да ће и на овај начин бити ослобођен један део магацинског простора.

СТРУЧНА РАДНА ГРУПА

Пројекат Решавања смештајног капацитета магацина НБС и реорганизације фондова заједнички је израдила стручна радна група у следећем саставу: Љубомир Бранковић, Весна Ињац, Мила Јурић и Добрила Бегенишић.

Одлуке су већином гласова донете на два састанка Стручно-научног већа НБС, који су одржани 9. и 16. маја 2005. године.

Реализација пројекта започета је 17. маја 2005. године.

Процена је да ће пројекат бити окончан до краја 2005. године и да ће њиме Народна библиотека Србије добити око 30% слободног магацинског простора за будући смештај монографских публикација.

ПРИЛОГ 1

Правила о сигнирању и организацији фонда монографских публикација у Народној библиотеци Србије

Организација фонда Народне библиотеке Србије одређује се сигнатурним бројем исписаним на маркици сваког примерка.

Од 17. маја 2005. године усвајањем ових правила са досадашњег начина сигнирања прелази се на сигнирање по *numerus-у currens-у*, како за појединачне тако и за следеће монографске публикације целокупног фонда монографских публикација Народне библиотеке Србије:

- за нумерисане издавачке целине-колекције,
- за монографске публикације које припадају нумерисаној ограниченој издавачкој целини (целокупна, сабрана, изабрана дела једног аутора),
- за монографске публикације у више делова чији појединачни део нема подређени стварни наслов (пример: Рат и мир. Књ.1-4),
- за континуације у више делова са генеричким изразом у подређеном стварном наслову (пример: Енциклопедија Просвета. Књ.1, А-Б),
- за монографске публикације у више делова чији појединачни део има карактеристичан подређени наслов (пример: Информатика. Део 1, Библиометријска анилиза),
- за монографске публикације у више делова које имају изражену хијерархију у више нивоа (пример: Хемија. Део 1. Анорганска хемија. Св.1. Специјални део),
- за монографске публикације у више делова чији појединачни део има два или више равноправних подређених стварних наслова (Физика. Део 1 Садржај са насловне стране: Механика; Топлота).

Појединачни примерци публикација свих видова набавке имају свој инвентарни број у свакој години по *numerus-у currensis-у*.

Публикације се сигнирају према постојећим форматима.

Свака монографска публикација добија своју сигнатуру.

Сигнатуре се аутоматски додељују кроз електронски каталог НБС.

Сви примерци једне монографске публикације имају исту сигнатуру (музејски примерак, први примерак, дупликат).

Дупликат се попуњава селективно у складу са принципима селекције који су прецизно дати у акту о Набавној политици НБС (израда акта у току). Други примерак (II) се не попуњава.

Топографски каталог не води се за нове публикације, већ само за исправке на топографском стању старог фонда. Подаци о броју примерака уносе се у електронски каталог НБС. При додели сигнатура у Одељењу обавезног примерка и у Одељењу селективне набавке уноси се податак да је публикација у обради (996q – статус 2), а истовремено се мења индикатор који омогућава да сигнатура буде „скривена“ за кориснике док је публикација

у обради. У Одељењу монографских публикација, када је обрада завршена, статус публикације „у обради“ се брише и публикација се шаље у магацин. У Одељењу за чување и приступ фондовима, када публикација стигне са обраде у магацин, мења се индикатор и сигнатура се „открива“ за кориснике.

Директор
Сретен Угричић

Правила су усвојена на Стручно-научном већу НБС 16. маја 2005. године.

Резиме

Народна библиотека Србије је већ низ година суочена са проблемом смештајног капацитета магацина. Пошто доградња магацина и даље представља неизвесан и дугорочан пројекат, стручњаци Народне библиотеке Србије били су приморани да пронађу решење којим ће у релативно кратком року добити слободан простор у магацинима. Стручна радна група припремила је Пројекат решавања проблема смештајног капацитета магацина Народне библиотеке Србије. На састанцима Стручно-научног већа донето је низ одлука везаних за решавање овог проблема. У тексту су дати анализа актуелног стања и преглед реализације пројекта кроз више фаза: 1. Сигнатурна провера основног фонда монографских публикација на нивоу 1 (један) главног магацина; 2. Одлука о преласку са досадашњег начина сигнирања на доследну примену сигнирања по *punctus-у currens-у*; 3. Одлука о смањењу броја потребних примерака публикација у фонду; 4. Одлука о аутоматском додељивању сигнатура у електронском каталогу Народне библиотеке Србије; 5. Одлука о „збијању“ основног фонда монографских публикација на нивоу 1 (један) главног магацина; 6. Одлука о издавању публикација за интерне потребе запослених у Народној библиотеци Србије; 7. Одлука о вођењу топографског каталога у будућности; 8. Анализа референсног фонда на трећем нивоу магацина. Процена стручњака јесте да ће се по реализацији овог пројекта и захваљујући «збијању» фонда добити око 30% слободног магацинског простора. У прилогу тексту дата су «Правила о сигнирању и организацији фонда монографских публикација у Народној библиотеци Србије» која су усвојена на Стручно-научном већу Народне библиотеке Србије у мају 2005.године.

Весна Ињац

Проект разрешения проблемы вместимости книгохранилища Национальной библиотеки Сербии

Резюме

Национальная библиотека Сербии уже на протяжении много лет сталкивается с проблемой вместимости книгохранилища. Поскольку достройка книгохранилища все еще представляет собой неопределенный и долгосрочный проект, специалисты Национальной библиотеки Сербии были вынуждены найти решение, при помощи которого в довольно коротком сроке получают больше пространства в книгохранилище. Рабочая группа специалистов подготовила Проект разрешения проблемы вместимости книгохранилища Национальной библиотеки Сербии. На заседаниях профессионально-научного совета принят ряд решений в связи с разрешением этой проблемы. В тексте даны анализ актуального состояния и обзор реализации проекта через несколько этапов: 1. проверка основного фонда монографических изданий на уровне 1 (один) главного книгохранилища на основании расстановочных шифр книг 2. решение о переходе с теперешнего способа размещения книг на полках на устойчивое применение размещения на полках по принципу *numerus currens* 3. решение о редукции числа нужных экземпляров публикаций в фонде 4. решение об автоматическом присуждении расстановочных шифр книг в электронном каталоге Национальной библиотеки Сербии 5. решение о „сжати“ основного фонда монографических изданий на уровне 1 (один) главного книгохранилища 6. решение о выдаче книг для личных потребностей работающих в Национальной библиотеке Сербии 7. решение о ведении топографического каталога в будущем 8. анализ справочного фонда на третьем уровне книгохранилища. Специалисты оценивают, что после реализации этого проекта и благодаря „сжати“ фонда останется около 30 % больше пространства книгохранилища. В приложении к тексту даны „Правила размещения на полках и организации фонда монографических изданий в Национальной библиотеке Сербии“, которые усвоены на заседании профессионально-научного совета Национальной библиотеки Сербии, в мае 2005 года.

Vesna Injac

Project for Solving the Problem of Storage Capacity of Stack-Room within the National Library of Serbia

Summary

For many years now, the National Library of Serbia is dealing with the problem of storage capacity of its Holdings. As the additions to the stack-room are still representing an uncertain and long-lasting project, Experts of the National Library

of Serbia were forced to find a solution which will, in relatively short time, give more free space available within the stack-room. The expert working group has prepared the Project for solving this problem of storage capacity of Funds of the National Library of Serbia. At the meetings of the Expert-Scientific Council of the NLS, several decisions were made regarding the solving of this problem. This Paper gives the analysis of the current state and the overview of the project realization through several phases: 1. The verification of signature marks of the primary fund of monographic publications at the level one of the main stack-room; 2. The decision about the rectification of the current way of allotting the shelf-marks to the coherent application of the numerus currens storage system; 3. The decision about decreasing the number of needed publications copies within the Holdings; 4. The decision about automatic allotting of the call-numbers within the electronic catalogue of the National Library of Serbia; 5. The decision about the “compression” of the primary fund of monographic publications at the level one of the main stack-room; 6. The decision about borrowing publications to employees of the National Library of Serbia for internal purposes; 7. The decision about managing the topographic catalogue in the future; 8. The analysis of the reference fund at the third level of the stack-room. The experts evaluation is that after the realization of this Project and due to the “compression” of the fund, will be obtained about 30 % of free storage space. In addition to this Paper are given the “Rules for allotting call-numbers and the organization of the Fund of monographic publications within the National Library of Serbia”, which were adopted at the Expert-Scientific Council of the NLS, in May 2005.

